

Vergaderjaar 2008–2009

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 204

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 december 2008

Hierbij ontvangt u het verslag van de VTE-Raad over energie, die 8 december jl. plaatsvond in Brussel.

De Raad stelde een algemene benadering over de herziening van de kaderrichtlijn Ecodesign vast. Verder debatteerde de Raad over de 2e Strategische Energie Review (SER2). De belangrijkste overeenkomsten in de interventies van de lidstaten waren: aandacht voor investeringen in energie-infrastructuur, betere interconnectie tussen de verschillende nationale systemen, het belang van solidariteit tussen de lidstaten, het spreken met één stem buiten de EU én het belang van energie-efficiëntie. Het inkomend Tsjechisch voorzitterschap beoogt vaststelling van raadsconclusies over een actieplan voor de komende twee jaar, tijdens de Energieraad in februari 2009 en de Voorjaarsraad in maart 2009. Tsjechië schetste voorts de aanpak voor de overige energieonderwerpen die in de eerste helft van 2009 aan de orde komen, waaronder het 3e liberaliseringpakket.

De Raad wisselde informeel van gedachten over het energie- en klimaatpakket. De discussie was bedoeld om de laatste fase van de informele onderhandelingen met het Europees Parlement af te kunnen ronden met betrekking tot het richtlijnvoorstel hernieuwbare energie. Dit heeft bijgedragen aan het bereiken van een akkoord over het hele pakket op de Europese Raad voor regeringsleiders van 11/12 december en de positieve uitslag van de plenaire stemming over het pakket in het Europees Parlement op 17 december jl.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven

Agendapunten	Behandeling
Kaderrichtlijn Ecodesign	Algemene benadering en informatie van het voorzitterschap
Strategische Energie Review (SER2)	Oriënterend debat
Internationale energierelaties	Informatie van de Commissie en het voorzitterschap
Klimaat- en energiepakket	Informeel lunch
Diversenpunten	Informatie van het voorzitterschap en het inkomend Tsjechisch voorzitterschap
– SET-plan	
– Tsjechisch Voorzitterschap	

Kaderrichtlijn Ecodesign

Algemene benadering en informatie van het voorzitterschap

Voor lag de herziening van de kaderrichtlijn Ecodesign. Gezien het feit dat het Europees Parlement haar eerste lezing nog niet had afgerond, was een algemene benadering door de Raad het hoogst haalbare. De belangrijkste wijziging in de huidige richtlijn vormt de verbreding van de reikwijdte naar energiegerelateerde producten. Daarnaast gaf de voorzitter informatie over de implementatie van de huidige richtlijn Ecodesign. Een van de daaruit voortvloeiende maatregelen is een stapsgewijs verbod op de verkoop van gloeilampen vanaf 2009 en een volledige uitfasering in 2012.

De Commissie gaf aan blij te zijn met het feit dat een algemene benadering nu aanstaande was, maar maakte een principieel voorbehoud, omdat formeel eerst antwoord van Europees Parlement moet worden afgewacht. De herziening van de Ecodesign richtlijn maakt het mogelijk milieuprestaties van producten verder te verbeteren en het gebruik hiervan door consumenten te verhogen. De uitdagingen daarbij zijn klimaatverandering en de huidige economische recessie. De Commissie nam nota van de bredere herzieningsclausule in de kaderrichtlijn, waarmee het voorzitterschap de vrees voor de gevolgen van de verbreding van de reikwijdte van de richtlijn bij vele lidstaten heeft kunnen wegnemen. Ten slotte, sprak de Commissie de hoop uit dat het voorstel Ecolabelling met net zoveel prioriteit en succes zal worden behandeld.

Ierland verzocht de Commissie rekening te houden met landen die reeds eerder van start zijn gegaan en Italië wilde tevens een duidelijk tijdschema voor eco-compatibele maatregelen in 2009 in verband met het behalen van de 20% energiebesparingsdoelstelling in 2020.

Het voorzitterschap stelde vervolgens vast dat de Raad unaniem besloot tot een algemene benadering.

Strategische Energie Review (SER2)

Oriënterend debat

Conform verzoek van het voorzitterschap en het inkomend Tsjechisch voorzitterschap vond een uitgebreide tafelronde van eerste reacties plaats over de op 13 november jl. uitgekomen *Second Strategic Energy Review (SER2)*. De belangrijkste overeenkomsten in de interventies van de lidstaten waren: aandacht voor investeringen in energie-infrastructuur, betere interconnectie tussen de verschillende nationale systemen, het belang van solidariteit tussen de lidstaten, het spreken met één stem buiten de EU én het belang van energie-efficiëntie.

Algemeen

De Commissie lichtte de op 13 november jl. uitgekomen 2e *Strategic Energy Review* toe. Deze SER2 is er gekomen op verzoek van de Voorjaarsraad van maart 2007. Waar de eerste review vooral gericht was op de totstandkoming van de interne energiemarkt, richt de tweede zich voornamelijk op het externe energiebeleid, het verbeteren van de energievoorzieningszekerheid en van energie-efficiëntie. Het totale pakket, bestaande uit 23 voorstellen, bevat vier voorstellen voor nieuwe regelgeving of aanpassing van bestaande regelgeving. Deze vier voorstellen zijn: herziening van de richtlijn strategische olievoorraden, herziening van de richtlijn energieprestaties gebouwen, herziening van de richtlijn ecolabeling en de richtlijn ecolabeling van autobanden. De Commissie hoopte op snelle goedkeuring en implementatie hiervan.

Op verzoek van het Voorzitterschap lichtte daarna een woordvoerder van de European Investment Bank (EIB) de voorstellen voor extra investeringen in energie toe. De belangrijkste extra investeringen gaan naar: het bevorderen van energie efficiëntie, onderzoek naar nieuwe hernieuwbare energie en investeringen in infrastructuur (onder andere naar het *Baltic Interconnection Plan*, de *Southern Corridor*, de aanleg van nieuwe LNG terminals en het *Mediterranean Solar Plan*).

Toen het de beurt was aan de lidstaten, vroeg Nederland de Commissie om een toelichting van de ramingen in de bijlage van de *Strategic Energy Review*. Deze ramingen gaan uit van een lagere groei van de vraag naar energie dan de cijfers van het IEA (International Energy Agency). De lagere ramingen hebben daarom bij (producerende) energiepartners de nodige vragen opgeleverd.

Finland en Ierland maakten zich zorgen over het effect van de economische crisis en de brandstofprijzen op de investeringen. Investeringen zijn van groot belang voor de lange termijn en er moet voor worden gezorgd dat daarvoor voldoende geld beschikbaar is.

Roemenië pleitte voor een grotere afhankelijkheid van eigen natuurlijke hulpbronnen (bij voorkeur duurzaam). Om dat te bewerkstelligen zijn meer investeringen nodig. Alle financieringsbronnen moeten daarbij worden ingezet (fiscale initiatieven, economische hervormingsplannen, Emissiehandel veilingopbrengsten, structuurfondsen). Wel moet rekening worden gehouden met de staatssteunregels. Ook Polen vroeg aandacht voor het gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Bulgarije gaf aan dat steenkool belangrijk blijft voor de energieonafhankelijkheid.

Infrastructuur

Duitsland, Zweden en Tsjechië gaven aan dat een verbetering van de infrastructuur door de markt zelf moest plaatsvinden. Nederland en Polen wezen daarnaast op het belang van deelname door de EIB en EBRD. Cyprus en Malta gaven aan dat hun eilandstatus publieke deelname nodig maakt. Voor Finland waren vereenvoudiging van de vergunningsprocedures van infrastructuurprojecten, als ook de toegang tot financiering belangrijk. Denemarken was van mening dat investeringen vooral duurzaam en groen moeten zijn.

Het Verenigd Koninkrijk (VK) pleitte voor een grondige doorlichting van de Europese infrastructuur en noemde het *Baltic Interconnection Plan*, de *Southern Corridor* en het *North Sea Grid Project* (voor wind op zee) als belangrijke projecten. Italië en Griekenland wilden juist prioriteit geven

aan projecten die zich al in een vergevorderd stadium bevinden. Slowakije was met name voorstander van het verbeteren van bestaande infrastructuur.

Als het om concrete projecten ging, noemden de meeste lidstaten projecten van en naar hun eigen regio als prioriteit. Zo stelde Ierland voor om de zogenaamde *windshore* zeeën (de zeeën in Noordwest Europa en rond Ierland) met elkaar in verbinding te stellen. Letland, Estland, Polen en Denemarken waren tevreden met de aandacht die de Baltische regio krijgt in SER2. De volgende stap is een koppeling tussen de *Baltics* en de *Nordics*. Estland gaf aan de interconnectie van kleine markten met de EU prioritair te vinden en verwelkomde in dit kader het *Baltic Interconnection Plan*. Daarnaast behoeft de interne gasmarkt aandacht. Verbeterde infrastructuur is daar nodig, zodat gasleidingen tot in alle lidstaten kunnen komen. Nederland stelde dat *Nord Stream* daarbij niet vergeten mag worden, naast het belang van *Nabucco*, het *North Sea Grid* en LNG-terminals. Ook Roemenië, Hongarije, Oostenrijk en Griekenland vonden betere infrastructuur voor aardgas belangrijk, waarbij *Nabucco*, de *Southern Corridor*, de *Caspian Development Cooperation* en LNG terminals als prioriteiten genoemd werden.

Solidariteit

Nederland en het VK zagen verbetering van de interne energiemarkt, ook t.a.v. gas, als belangrijkste stap naar meer solidariteit. Het aanhouden van strategische voorraden biedt geen oplossing, dat is te kostbaar. Daarnaast zijn solidariteitsmechanismen belangrijk, maar daarbij moet de soevereiniteit van bodemschatten en de voorwaarden waartegen deze geleverd worden nationale competenties blijven.

Duitsland vond dat t.a.v. de beschikbaarheid van olievoorraden ten tijde van crisis, voorzorgsmaatregelen moeten worden getroffen i.s.m. het IEA. De flexibiliteit moet worden verhoogd en we moeten solidair met elkaar zijn, maar dan wel op commerciële basis. Tsjechië deelde dit standpunt. Polen vond dat gasvoorraden beter benut en doorgestuurd moesten worden. Daarbij was een betere samenwerking tussen de lidstaten gewenst. Daarnaast vond Polen dat ook gepraat moet worden met Wit-Rusland.

Het VK pleitte voor meer transparantie op korte termijn om de risico's beter in beeld te kunnen brengen. De bevoorrading tijdens een crisis is een belangrijk aandachtspunt. Finland was van mening dat eerst voorzieningszekerheid tussen de lidstaten moet plaatsvinden. Spanje was voornemens nieuwe centrales te bouwen, welke ook door andere lidstaten kunnen worden gebruikt. Daarnaast gaf Spanje aan voorstander te zijn van flexibele voorraden.

Dialoog

Nederland stelde dat het uitgangspunt van een dialoog wederzijdse afhankelijkheid moet zijn. Het partnerschap met Rusland is daarbij belangrijk, evenals het aangaan van nieuwe contacten, hetgeen werd gedeeld door Finland en Denemarken. Litouwen zag het Energie Handvest als de kern van verdere onderhandelingen met Rusland.

Roemenië, Polen en Griekenland pleitten voor het spreken met één stem. Griekenland vond daarnaast een daadkrachtige externe energiedialoog, meer regionale samenwerking en een betere coördinatie met het IEA van belang. Ierland wilde dat de EU een dialoog zou starten met andere

energieconsumerende landen over het nemen van besparingsmaatregelen.

Aanvullende maatregelen

Zweden stelde dat energievoorzieningszekerheid en de uitdagingen op het terrein van klimaat hand in hand moesten gaan. Voor energie voorzieningszekerheid is niet alleen meer opslag en solidariteit belangrijk, maar ook moet eenzijdige afhankelijkheid worden beperkt.

Nederland gaf aan een goed functionerende interne energiemarkt en het Energie- en Klimaatpakket van groot belang te vinden. Griekenland en Duitsland verwelkomden een leidende rol van de EU bij energie efficiëntie en zagen de gebouwenrichtlijn als een mooie aanvulling op het Energie- en Klimaatpakket. Ook Slowakije, Letland, Estland en Spanje noemden het belang van energie efficiëntie en het stimuleren van hernieuwbare en schone energie. Polen zag in energiebesparing nieuwe kansen voor het bedrijfsleven.

Oostenrijk gaf aan energiezuinigheid net zo belangrijk te vinden als voorzieningszekerheid, maar kernenergie niet geschikt te vinden voor het bestrijden van klimaatverandering. Italië en Bulgarije vonden dat kernenergie wel een belangrijke bijdrage kan leveren aan de diversiteit.

De voorzitter dankte de lidstaten voor hun inbreng. Inkomend voorzitter Tsjechië gaf aan dat nota was genomen van alle opmerkingen. Er zullen Raadsconclusies – inclusief een actieplan voor de komende twee jaar – worden vastgesteld tijdens de Energieraad van februari en de Europese Raad van maart.

Internationale energierelaties

Informatie van de Commissie en het voorzitterschap

Het voorzitterschap schetste de stand van zaken ten aanzien van de internationale betrekkingen met derde landen. Het wees daarbij op het belang van continuïteit in de relaties die de EU nu heeft opgebouwd.

Klimaat- en energiepakket

Voortgangsrapportage

De Raad wisselde informeel van gedachten over het energie- en klimaatpakket. De discussie was bedoeld om de laatste fase van de informele onderhandelingen met het Europees Parlement af te kunnen ronden met betrekking tot het richtlijnvoorstel hernieuwbare energie. Dit heeft bijgedragen aan het bereiken van een akkoord over het hele pakket op de Europese Raad voor regeringsleiders van 11/12 december en de positieve uitslag van de plenaire stemming over het pakket in het Europees Parlement op 17 december jl.

Diversen

SET-plan

Het Voorzitterschap gaf aan dat op 28 oktober jl. in Parijs een intentieverklaring is getekend met belangrijke onderzoeksinstellingen. In 2009 zal een topbijeenkomst worden georganiseerd in samenwerking met het Zweedse voorzitterschap (2e helft 2009) en het IEA.

Slowakije kondigde de officiële kandidatuur van Bratislava aan ten aanzien van de huisvesting van ACER (Agency for the Cooperation of Energy Regulators).

Tsjechisch voorzitterschap

Tsjechië gaf aan dat i.v.m. het aflopende mandaat van de huidige Commissie en het Europees Parlement de nadruk met name zal liggen op de eerste vier maanden van het Tsjechische voorzitterschap. De tweede lezing van het interne markt pakket zal aan het begin van het voorzitterschap worden behandeld. De informele triloog vindt begin februari plaats. SER2 komt uitgebreid aan bod met als doel het aannemen van Raadsconclusies tijdens de volgende Energieraad in februari en de Europese raad in maart. Daarnaast zal er natuurlijk aandacht uitgaan naar het afronden van het Klimaat- en Energiepakket. Tevens hoopt Tsjechië op een akkoord over de herziening van de richtlijn strategische olievoorraden tijdens hun voorzitterschap. Bovendien zal de discussie over de herziening van de richtlijn energieprestaties gebouwen op gang worden gebracht, want het streven is een akkoord onder het Zweeds voorzitterschap.